

Anker Jørgensens nytårstale

Taler

Anker Jørgensen
Statsminister

Dato

1. januar 1976

Sted

[radio- og tv-transmitteret]

Jeg ved, der er mange, der møder det nye år med uro og bekymring.

Det er en hård tid for dem, der rammes direkte af arbejdsløshed – og en hård tid for dem, der går med frygten for, at næste gang bliver det dem.

Jeg ved af egen erfaring, at det er en belastning for den enkelte, som rækker langt ud over de økonomiske problemer.

Arbejdsløshed kan betyde et knæk for livet for den unge, der troede, at fuld beskæftigelse var en selvfølge.

Den kan også betyde et knæk for den, der har været 10, 20 eller flere år på samme arbejdsplads og som måske i en alder af 50 år må stille spørgsmålet, om han eller hun skal begynde forfra.

Derfor er det kun rimeligt, at vi har lettet arbejdsløshedens økonomiske byrder ved at forbedre arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Til alle tider har der været folk, der dulmede samfundets samvittighed ved at afvise arbejdsløshedsproblemet med udtalelser om, at de arbejdsløse nok ikke vil arbejde, og at de får for meget i understøttelse.

Vi bør i dag ikke glemme, at så sent som i 1973 var praktisk taget alle mænd og kvinder i arbejde, og dengang havde man mulighed for en rimelig understøttelse.

Vi må derfor ikke kaste et mistænkelighedens skær over hjælpen til de arbejdsløse.

Hovedopgaven er at skaffe arbejde.

Det må erkendes, at den er svær.

Derfor kunne jeg dårligt tænke mig noget bedre nytårsønske, end at 1976 måtte bringe os en hurtig vending i udviklingen og føre os tilbage til fuld beskæftigelse.

Desværre er der ikke udsigt til, at det vil gå hurtigt.

Vi kan ikke alene og hurtigt genskabe den fulde beskæftigelse, så længe de internationale konjunkturer er så dårlige.

Men vi kan og skal selv smøge ærmerne op, og gøre alt, hvad der er muligt for at mildne situationen.

De foranstaltninger, der blev gennemført sidste forår og ved den ekstraordinære folketingssamling i september, er udtryk for politisk vilje til at vende udviklingen i positiv retning.

Vi har med det, der gennemførtes i september, spændt den økonomiske bue hårdt.

Vi har gjort det for at modvirke arbejdsløsheden.

Det var også nødvendigt.

Men det er klart, at der er grænser for, hvor hårdt vi kan spænde buen, hvis den ikke skal sprænges.

Men – gennem de politiske indgreb har vi fået sat gang i reparationer, vedligeholdelser og de nyttige isoleringsarbejder.

Boligbyggeriet er på vej opad igen, og det er også til gavn for industrien.

Vi har bremset den negative udvikling i industrien.

Det var i øvrigt et af de lyse træk i 1975, at det lykkedes at samle så bred tilslutning i folketinget omkring denne indsats.

Vi mødte den økonomiske krise med et stærkt opdelt – for ikke at sige splittet – folketing.

Der var en ikke helt ringe frygt for, at politiske kriser og valg skulle afløses af nye politiske kriser og valg.

I stedet lykkedes det at samle et bredt flertal i folketinget om vidtrækkende politiske løsninger.

Det er jo lykkedes at dæmpe inflationen.

Nu skal vi i den kommende tid fastholde denne rolige udvikling.

Det vil kræve medvirken og forståelse fra alle kredse i samfundet.

Jeg håber, at forliget mellem de fem partier i september kan blive udgangspunktet for en større politisk stabilitet.

Det er der i høj grad brug for.

Både befolkningen, folketinget og erhvervslivet har brug for politisk ro i det kommende år.

Der er mange ting, der i det daglige kan irritere og skabe mismod – ofte med rette.

Men lige meget, hvordan man vender og drejer tingene, så kan det ikke bortforklares, at Danmark, til trods for den øjeblikkelige krise, er et af verdens mest velstående samfund.

Man kan spørge, hvem har lavet det samfund?

Svaret er naturligvis: Det har vi alle bidraget til.

Den foregående. Den nuværende generation. Det er ikke enkeltpersoners bedrifter.

Vi har haft strid. Der har været og der er modstående interesser, men trods alt, vi har kunnet finde frem til en fællesnævner, der kunne løse problemerne.

Vort folkestyre, som måske nu er inde i en krise, har her bestået sin prøve.

Men trods flere boliger, køleskabe, Tv'er og bedre sociale ordninger, end i mange andre lande, så kan det let blive koldt og umenneskeligt, hvis vi ikke forstår at bruge velstanden på den rigtige måde.

Vi må ikke lade den tekniske udvikling ødelægge den natur, som giver os rige muligheder for fritid og for at hente sundhed.

Vi må sørge for, at arbejdspladserne bliver indrettet sådan, at de frembyder et sundt miljø for de ansatte uden unødigt risiko for sygdomme og ulykker.

Det er derfor vigtigt, at vi som led i September-forliget har fremmet investeringerne i forbedring af det ydre miljø.

Det er derfor også vigtigt, at det netop før jul lykkedes at opnå et flertal i folketinget for den nye arbejdsmiljølov.

Vi skal fortsat have vækst, men vi kommer til at lægge mere vægt på vækst i det jeg med et fint ord vil kalde livskvalitet.

Det er jo kvalitet, når samfundet på en god måde tager sig af os, når vi bliver syge.

At vi i fællesskab sørger for, at de gamle og invaliderne kan få en god tilværelse.

At vi i fællesskab sørger for, at vore børn kan få en god pasning, ja det siger jeg trods alt en god skolegang og en god uddannelse.

At fællesskab også medvirker til at skabe rammer for kulturaktiviteter.

Vi må vurdere den indsats, der her gøres fra samfundet, på den rigtige måde.

Det gælder også de mennesker, der har deres daglige gerning i dette arbejde.

Man skal normalt ikke generalisere, men jeg er fuld af beundring for den indsats, der gøres på vore hospitaler, på vore plejehjem og mange andre steder.

Her møder vi offentligt ansatte, som ofte er opofrende og hjælpsomme i en grad, som aftvinger stor respekt.

Den gerning bør vi ikke nedvurdere.

Javel, men befinder vi os ikke i en situation, som gør det nødvendigt, at vi skærer ned på statens og kommunernes udgifter i de kommende år?

Jo, det må vi erkende.

Det bliver nødvendigt at styre udviklingen også i den offentlige sektor.

Det kan ikke undgås, at det vil kunne mærkes som noget ubehageligt visse steder.

Men i denne nødvendige proces må vi lægge afgørende vægt på, at vi gør det på en sådan måde, at vi ikke kommer til at skade de store værdier, som i høj grad er udtryk for menneskelig solidaritet.

Opgiver vi den, vil livet i vort samfund blive fattigere og koldere.

1975 var De Forenede Nationers kvindeår. Ja, allerede den første i det nye år skal De igen høre om kvindeåret.

Det har tvunget os alle til at drøfte og tage stilling til et af de store ulighedsproblemer.

Det ligestillingsråd, som i år er oprettet, er et resultat af kvindeåret.

Det skal være det danske samfunds vågne øje med ulighederne mellem kvinder og mænd.

Men uligheden findes ikke blot i vort eget samfund.

I international målestok er der tale om endnu større og langt farligere uligheder.

På godt og ondt: Verden hænger sammen.

Uligheder i verden vil påvirke os.

Verdens fred er vor fred.

Og verdens ufred er blevet vor ufred.

De problemer kan kun løses gennem et forstærket internationalt samarbejde.

Der er dem, der viger tilbage fra konsekvenserne af at gå ind i et udvidet samarbejde med andre nationer af frygt for, at det vil betyde, at vi kommer til at afgive en del af vor egen handlefrihed.

Det er rigtigt, hver gang man vil opnå noget i samarbejde med andre, må man opgive noget af sin egen handlefrihed.

Men det er nødvendigt, at vi gør os klart, at skal verden gøres mere fredelig, og skal den nuværende økonomiske krise klares, så er der kun en vej: øget internationalt samarbejde i Europa, i hele verden, mellem rige og fattige lande.

En af de opgaver, der trænger sig aller mest på, er skabelsen af en rig økonomisk verdensorden, som indebærer større lighed.

Under mit besøg i Venezuela fik jeg et stærkt indtryk af, hvor stor uligheden er, og så hører Venezuela endda ikke til de fattigste lande i verden.

Vi så det i Caracas, som er en millionby.

Nede i dalen masser af nybyggeri og en motorvej som en kæmpe åre gennem dette hektiske bysamfund snoede sig igennem dalen.

Men op ad bjergsiderne blikskure, træskure – og det var boliger for det store flertal – noget, som vi ikke vil betegne som sådan. I disse hytter boede 2-3 millioner mennesker. Der var kun det rindende vand, som de kraftige regnskyl ned ad bjergsiderne medførte.

Over bjerghytterne var der et spindelvæv af elektriske ledninger[.]

For myndighederne havde simpelthen opgivet at hindre beboerne i hytterne i at tappe strøm fra den offentlige gadebelysning nede i dalen.

Da vi var i Mexico, så vi bysamfund med alle de svagheder, der følger med de hurtigt voksende byer, og Mexico City må siges at være en stor by – ti millioner indbyggere. Men vi så også her både begyndende social udvikling og samtidig primitive og fattige landsbysamfund.

Men trods alt, der er en positiv udvikling på vej i denne del af verdenen.

Danmark, Norden, Europa må give en hjælpende hånd med.

Under mine samtaler med Mexicos præsident gav han udtryk for, at den aftale, der er sluttet mellem EF og Mexico, i virkeligheden er et stykke praktisk arbejde i retning af den nye, økonomiske verdensorden med større lighed, som ikke mindst Mexicos præsident på den tredje Verdens vegne er så stærk fortaler for.

Det er noget positivt, fordi større lighed i verdensmålestok er nødvendig, hvis vi skal undgå sammenstød.

Vi må håbe på og arbejde for, at demokratiet får sin chance i de enkelte lande.

Derfor kunne vi i sin tid ikke være kolde over for den eller de begivenhederne, der fandt sted i Grækenland.

Derfor fulgte vi også med levende interesse udviklingen i Portugal. Portugal er måske nu på vej mod demokratiet.

I Spanien er demokratiske kræfter ved at komme op til overfladen, men de har mange års Franco-styre siddende dybt i systemet.

Vore udtalelser, vore handlinger må til stadighed være rettet mod at støtte og opmuntre de demokratiske kræfter dér, hvor de er truede.

Spændingerne i verden avler vold og terror. De uforsonlige, de fanatiske, søger at hindre, at de forhandlingsvillige kan nå et resultat, at de får en chance.

Men de skal have en chance, hvis verden skal blive tryggere at leve i.

Vi er nået et skridt i vor del af verden. Den Europæiske Sikkerhedskonference i Helsingfors gav resultater, som peger frem mod fred og afspænding, mod friere bevægelighed over grænserne, mod mere frihed og menneskelighed.

Det vil give større muligheder for de gode viljer. Og der er i dag som nogensinde brug for dem. I opbygningen af vores eget samfund. I udformningen af det internationale samfund, og som enkeltmenneske og som land må vi finde vor plads mellem de gode viljer.

Godt nytår!

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anker-joergensens-nytaarstale-1976>